

**KONSTITUTSIYAVIY KAFOLATLAR VA O'ZBEKISTONNING XALQARO
INSON HUQUQLARI MAJBURIYATLARI: MUVOFIQLIK VA AMALIYOT
MUAMMOSI.**

Jasmina Abdusaitova Erkinjon qizi

*Alfraganus Univercity nodavlat ta'lim muassasasining xalqaro
munosabatlar yo'nalishi 2-bosqich talabasi.*

Annotatsiya; *Ushbu ilmiy maqolada O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida mustahkamlangan inson huquq va erkinliklari hamda davlatning xalqaro inson huquqlari bo'yicha olgan majburiyatlari o'rtasidagi muvofiqlik masalasi tahlil qilinadi. Tadqiqotda asosiy e'tibor konstitutsiyaviy normalarning xalqaro huquq standartlari bilan uyg'unligi, ularning amaliy ijrosi va bu jarayonda yosh mutaxassislar, xususan, xalqaro munosabatlar sohasi vakillarining roli yetarli darajada shakllanmayotgani muammosiga qaratiladi. Maqolada mavjud kamchiliklar aniqlanib, ularni bartaraf etish bo'yicha ilmiy xulosalar va takliflar ilgari suriladi.*

Kalit so'zlar: *Konstitutsiya, xalqaro munosabatlar, inson huquqlari, xalqaro majburiyatlar, huquqiy madaniyat, diplomatiya.*

Abstract: *This scholarly article analyzes the compliance between the human rights and freedoms enshrined in the Constitution of the Republic of Uzbekistan and the international obligations undertaken by the state in the field of human rights. The study focuses primarily on the alignment of constitutional norms with international legal standards, their practical implementation, and the insufficiently developed role of young professionals, particularly specialists in international relations, in this process. The article identifies existing shortcomings and presents scientific conclusions and recommendations aimed at addressing them.*

Keywords: *Constitution, international relations, human rights, international obligations, legal culture, diplomacy.*

Аннотация: *В данной научной статье анализируется соответствие между правами и свободами человека, закреплёнными в Конституции Республики Узбекистан, и международными обязательствами государства в области прав человека. Основное внимание в исследовании уделяется согласованности конституционных норм с международными стандартами права, их практическому применению, а также недостаточно сформированной роли молодых специалистов, в частности представителей сферы международных отношений, в этом процессе. В статье выявляются существующие недостатки и предлагаются научные выводы и рекомендации по их устранению.*

Ключевые слова: *Конституция, международные отношения, права человека, международные обязательства, правовая культура, дипломатия.*

KIRISH

Globalashuv sharoitida davlatlarning xalqaro maydondagi nufuzi nafaqat iqtisodiy yoki siyosiy salohiyat bilan, balki inson huquqlarini ta'minlash darajasi va huquqiy davlat tamoyillariga sodiqligi bilan belgilanmoqda. Bu jarayonda Konstitutsiya davlatning ichki huquqiy poydevori bo'lish bilan birga, uning xalqaro majburiyatlarini belgilovchi asosiy manba sifatida ham namoyon bo'ladi.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida inson huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlari oliy qadriyat sifatida e'tirof etilgan. Shu bilan birga, O'zbekiston ko'plab xalqaro shartnomalar va konvensiyalar orqali inson huquqlari sohasida aniq majburiyatlarni o'z zimmasiga olgan. Biroq konstitutsiyaviy normalar va xalqaro majburiyatlar o'rtasidagi uyg'unlikning amaliy ta'minlanishi hali ham ilmiy va amaliy muhokamani talab etmoqda. Mazkur maqolaning maqsadi — Konstitutsiya va xalqaro inson huquqlari majburiyatlari o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilish hamda ushbu jarayonda xalqaro munosabatlar sohasi mutaxassislarining tayyorgarligi bilan bog'liq muammolarni ochib berishdir. Konstitutsiyaviy normalar va xalqaro huquqiy majburiyatlar o'rtasidagi bog'liqlik. Xalqaro huquqda inson huquqlarini himoya qilish universal tamoyil sifatida tan olingan. BMTning Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasi, Fuqarolik va siyosiy huquqlar to'g'risidagi xalqaro pakt kabi hujjatlar davlatlar zimmasiga muayyan majburiyatlar yuklaydi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida belgilangan shaxsiy, siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy huquqlar mazkur xalqaro hujjatlardagi normalarga mos keladi. Bu holat milliy qonunchilikning xalqaro huquq bilan uyg'unligini ko'rsatadi. Biroq muammo normalarning mavjudligida emas, balki ularning izchil va samarali qo'llanilishidadir. Aynan shu nuqtada xalqaro munosabatlar sohasi alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki xalqaro tashkilotlar bilan muloqotda, monitoring jarayonlarida va hisobotlarda davlatning konstitutsiyaviy majburiyatlari asosiy dalil sifatida keltiriladi.

Xalqaro munosabatlar yo'nalishida konstitutsiyaviy bilim yetishmasligi muammosi:

Bugungi kunda xalqaro munosabatlar yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar kelajakda O'zbekiston nomidan xalqaro maydonda faoliyat olib boradi. Shunga qaramay, ularning konstitutsiyaviy bilimlarni xalqaro huquq bilan integratsiyalashgan holda qo'llash ko'nikmasi yetarli darajada shakllanmagan.

Bu holat quyidagi muammolarga olib kelmoqda:

xalqaro inson huquqlari masalalarida milliy pozitsiyani huquqiy asos bilan himoya qilishda qiyinchiliklar;

konstitutsiyaviy islohotlarning mazmunini xalqaro auditoriyaga to'liq tushuntirib bera olmaslik;

davlatning xalqaro imijiga bilvosita salbiy ta'sir.

Natijada Konstitutsiya diplomatik vosita sifatida emas, faqat ichki huquqiy hujjat sifatida qabul qilinmoqda.

Muammoni bartaraf etish yo'llari

Mazkur muammoni hal etish uchun xalqaro munosabatlar ta'limida quyidagi yondashuvlarni joriy etish maqsadga muvofiq:

Konstitutsiyaviy huquq va xalqaro huquq fanlarini integratsiyalashgan holda o'qitish;
xalqaro tashkilotlar amaliyoti asosida konstitutsiyaviy normal arni tahlil qilish;
talabalarda Konstitutsiyani davlat manfaatlarini himoya qiluvchi diplomatik hujjat sifatida idrok etish ko'nikmasini shakllantirish.

Bu chora-tadbirlar yosh mutaxassislarning huquqiy savodxonligini oshirish bilan birga, O'zbekistonning xalqaro majburiyatlarini samarali bajarishiga xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi inson huquqlarini ta'minlashda mustahkam huquqiy asos bo'lib xizmat qiladi. Biroq ushbu asosning xalqaro maydonda to'liq va samarali namoyon bo'lishi xalqaro munosabatlar sohasi mutaxassislarning konstitutsiyaviy bilimiga bevosita bog'liq. Shu bois Konstitutsiya va xalqaro majburiyatlar o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlashda yoshlarning huquqiy madaniyatini oshirish strategik ahamiyatga ega. Bu nafaqat ichki barqarorlik, balki O'zbekistonning xalqaro nufuzini mustahkamlashning muhim omilidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasi. BMT, 1948.
3. Fuqarolik va siyosiy huquqlar to'g'risidagi xalqaro pakt. BMT, 1966.
4. Saidov A.X. Inson huquqlari va xalqaro huquq. — Toshkent, 2020.
5. O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalari to'g'risidagi qonuni.